

ESQUERRA

REDACCIÓ:

Màrtirs de Jaca, 9

SUBSCRIPCIÓ:

1'75 pts. trimestre

ANUNCIS: Preus convencionals, segons tamany i número d'insercions.

ANY II - NÚMERO 65

OLOI, 21 DE SETEMBRE DEL 1935

PREU 15 cèntims.

El catalanisme de les dretes

per R. PLA I CORAL

Es curiós el constatar la manifesta evolució que s'ha produït en el sentiment catalanista de les nostres dretes, evolució molt més accentuada d'un quant temps en aquesta part, sobretot en vigílies de la proclamació de la República i després d'haver-se instaurat aquesta. Evolució que, dissortadament, no ha pas estat en sentit progressiu, sinó regressiu.

Tots recordem, per exemple, els temps que en podríem dir heroics de la «Lliga Regionalista». Quan aquesta organització detentava la major part dels sufragis catalanistes, quan gairebé podia dir-se que usdefruitava el monopoli del nostre moviment polític nacional, la «Lliga» es produïa en un sentit enterament ortodox, de manera que, en aquell temps, el catalanista més furibund podia figurar en els rengles d'aquell partit amb la consciència ben neta i sense sentir cap mena d'escrúpul. Homes d'un catalanisme tan provat com els que més tard, ja en franca decadència de la Lliga, se'n separaren per a fundar «Acció Catalana», són una prova ben evident del que diem.

Hauríem de repassar només els discursos polítics i la col·lecció de «La Veu de Catalunya» d'aquelles anyades, per a fer-nos càrrec del llenguatge emprat per prohoms i escriptors de la «Lliga Regionalista», llenguatge que, sense pensar-s'hi gens, subscriuria el catalanista més exaltat tant d'aleshores com d'avui. El mateix senyor Cambó, quantes vegades no havia estat motejat a Madrid de *separatista* per polítics i periodistes de l'aleshores *villa y corte* espanyola?

Però les èpoques han canviat. Era aquell un temps que el catalanisme constituïa més aviat el sentiment d'una *élite*, de classe mitja com si diguessim i, per tant, fortament conservador. La visió del senyor Cambó amb la carabina de *sometenista* pels carrers de Barcelona, de cap

manera podia ésser grata als obrers de Catalunya, com tampoc podia ésser-ho el comiat entusiasta que els prohoms de la «Lliga» reteren al general Primo de Rivera, quan marxà a Madrid per a donar el cop d'Estat del 13 de Setembre.

Per totes aquestes raons, doncs, i com no podia menys que esdevenir-se, la massa obrera catalana estava del tot divorciada amb el nostre moviment nacional, i engroïa aleshores les files del lerrouxisme —el qual no s'assemblava de res amb el d'avui—o nedava en l'apoliticisme més absolut. En aquestes condicions, doncs, no li era gens difícil a la «Lliga Regionalista» advocar per una Catalunya quant més lliure millor, tota vegada que podria modelar-la —o almenys així s'ho pensava— a la seva manera.

Però els temps corrien i el catalanisme eixamplava la seva base. (Permeteu-nos aquesta frase avui tan en ús en la política espanyola). La naixença i ràpida crescuda d'altres partits catalanistes, esquerrans aquests, feu possible la incorporació, en el nostre moviment autonomista, de grans masses que abans n'estaven allunyades. La més important i valuosa d'aquestes incorporacions fou la de la massa obrera, favor que innegablement es deu al nostre il·lustre i plorat Francesc Macià i al partit per ell fundat, l'Esquerra Republicana de Catalunya, fet que demostra palesament que si l'obrer estava abans separat del catalanisme no era per una degeneració de la seva catalanitat —ben viva sempre en el nostre poble— sinó perquè el considerava un moviment conservador, gairebé reaccionari, negat a les seves justes reivindicacions.

Naturalment, doncs, que amb la incorporació d'aquestes grans masses, la direcció del catalanisme havia de sofrir un desplaçament. La balança s'inclinà aleshores cap a l'esquerra amb vertader

esfereïment dels catalanistes conservadors, que vegeren perdudes les posicions que fins allavors havien detentat.

A partir d'aquest fet, notem com la «Lliga», a mesura que devenia més conservadora també es tornava menys catalanista, i com aquesta relació de més a menys s'ha anat accentuant després de la implantació de l'Autonomia, com si li requés talment, per haver-la dut i governat unes mans esquerranes.

Prat de la Riba, fundador i inspirador de la «Lliga Regionalista» fins a la seva mort, diu textualment en el seu llibre «La Nacionalitat Catalana»: «Una Catalunya lliure podria ésser uniformista, centralitzadora, democràtica, absolutista, catòlica, lliure pensadora, unitària, federal, individualista, estatista, autonomista, imperialista, sense deixar d'ésser catalana. Són problemes interiors que es resolen en la consciència i en la voluntat del poble, com llurs equivalents es resolen en l'ànima de l'home, sense que home ni poble deixin d'ésser el mateix home i el mateix poble pel fet de travessar aquests estats diferents.»

Ara bé, això ho deia Enric Prat de la Riba, pontífex màxim de la «Lliga», amb tot i que en el sí d'aquest partit s'hi formi una forta corrent de revisió de les doctrines d'aquell home il·lustre. Ho deia Prat de la Riba, però també ho diu el sentit comú que tots aquests estats diferents pels quals pot atravesar un poble són problemes d'ordre interior que es resolen en la voluntat del poble, avui d'una manera i demà d'una altra.

Però la «Lliga» no ho degué creure així i veiem, en el període tan delicat de la discussió de l'Estatut a Madrid, el *raid* del senyor Ventosa per terres d'Espanya fent una forta campanya de desprestigi de la República; veiem, ja en ple funcionament de l'Autonomia, la retirada dels